

Henkilötietojen käsittely tietojärjestelmissä

Etsivä nuorisotyö 10.4.2024

Tuulikki Nieminen, erityisasiantuntija, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto

Suomen nuorisotyön tilastot

PAR-järjestelmä etsivässä nuorisotyössä

PAR on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston (LSSAVI) ylläpitämä ja kehittämä asiakas- ja tilastointijärjestelmä työpajoille ja etsivään nuorisotyöhön.

PAR-järjestelmää käytetään aluehallintovirastojen myöntämän valtionavun seurantaan varten, valtakunnallisesti yhdenmukaiseen tiedontuotantoon ja tilastointiin, oman työn tuloksellisuuden seurantaan sekä raportointiin eri rahoittajille.

PAR-järjestelmä on täysin Self-hosted ratkaisu, jossa **käyttäjäorganisaatio on rekisterinpitäjä**.

Käyttäjäorganisaatio vastaa myös tietosuojailmoituksen laatimisesta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toimii järjestelmän kehittäjänä ja jakelijana sekä pyrkii olemaan mukana järjestelmän **käyttöönnotossa yhdessä organisaation tietohallinnon kanssa.**

Toiminnan seurannassa suositellaan käytettävän PAR -järjestelmää. Mikäli käytetään jotain muuta seurantajärjestelmää, sen tulee olla yhteensopiva PAR -järjestelmän kanssa.

**PAR-järjestelmästä ja
PAR-yhteensovitetuista järjestelmistä
kerätään vain
anonyymia tilastollista
PARkki-dataa
valtionavun seurantaan ja tutkimuskäyttöä varten
aluehallintoviraston toimesta**

"Kunta voi kuitenkin säilyttää sellaiset etsivää nuorisotyötä koskevat tiedot, jotka ovat määrällisiä, toiminnan kehittämiseen liittyviä ja joista ei voi tunnistaa yksittäistä henkilöä. Tällaisia ovat esimerkiksi ne tiedot, joita kerätään opetus- ja kulttuuriministeriön ja aluehallintovirastojen vuosittaisessa valtakunnallisessa kyselyssä tilastointia varten. Valtakunnallisen kyselyn tiedot käsitellään ja esitetään niin, että niistä ei voi tunnistaa henkilöä."

PARkki-tiedonkeruu

Hyöty toimialalle

- Valtakunnallisesti yhdenmukainen tiedontuotanto ja tilastointi
 - Yhteiset mittarit ja tilastointilogiikka
 - Vertailukelpoiset PARkki-tilastot kuukausi- ja vuosiraportointiin sekä valtionavunseurantaan
 - [Nuorisotilastot.fi](https://nuorisotilastot.fi) -sivulle vuosittain siirrettävät julkiset kunta- ja organisaatiokohtaiset tiedot
 - Valtakunnalliset anonyymit tutkimustietokannat asiakasrekisteridatan pohjalta
 - Raportointityökalujen jatkuva kehittäminen valtakunnallisesta, alueellisesta ja organisaatiotason tarpeesta lähtien

LSSAVI ohjelmiston kehittäjänä tarjoaa **ohjelmallisen tietoturvan** PAR-järjestelmälle.

Rekisterinpitäjän vastuuseen kuuluu mm. toteuttaa tarvittavat **tekniset ja organisatoriset henkilötietojen käsittelyn turvaamistoimenpiteet.**

"Rekisterinpitäjän velvollisuutena on antaa tietoa rekisteröidylle henkilötietojen käsittelystä. Rekisterinpitäjän tärkeimmät vastuut henkilötietojen käsittelyssä ovat lueteltu ohjeessa nuorten henkilötietojen käsittelystä etsivässä nuorisotyössä."

PAR-järjestelmän tietoturva

LSSAVI ohjelmiston kehittäjänä tarjoaa ohjelmallisen tietoturvan:

- Järjestelmään kirjaudutaan henkilökohtaisilla salasanoilla ja käyttäjätunnuksilla
- Järjestelmä tarjoaa käyttötietolokin mm. kirjautumisesta, tietojen tarkastelusta, muutoksista ja raportoinnista
- Käyttäjä- ja käyttöoikeusrajoitukset oman organisaation toimesta
- Tietojen käyttöajansäilytyksen muistutukset
- Tietojen anonymisointi asiakasta poistettaessa
- Tietoturvan parantaminen ohjelmistopäivityksillä säännöllisesti

Suositus on käyttää SQL-tietokantoja

- Yksilöitävät ja arkaluonteisemmat tiedot on salattu PARin omalla salauksella
- Tiedostoliitteet tallennetaan salattuna 256 bittisellä AES -salauksella binaarimuodossa SQL-tietokantaan.

Mikäli SQL-tietokanta ei ole käytössä voidaan käyttää Access- tai Excel-tietokantaa

- Excel-tietokanta on salattu käyttäen Excelin omaa tiedostosalausta.
- Yksilöitävät ja arkaluonteisemmat tiedot on salattu PARin omalla salauksella
- Tiedostoliitteet salataan 256 bittisellä AES -salauksella.
- PAR-järjestelmä ylläpitää päivittäistä tietokannan varmuuskopiota 14 vuorokauden ajalta.

Tuotantotapa: Tiedostopohjainen Excel-ratkaisu, joka on salattu ja sijaitsee levyjaolla, jota hallinnoi organisaation ICT-toimittaja

Rekisterinpitäjä vastaa yhdessä organisaation ICT-toimittajan kanssa:

- Ohjelman päivittämisestä uusimpiin versioihin
- Ohjelman asentamisesta käyttäjilleen
- Käyttäjien rajaamisesta: pääsy vain ohjelmaa käyttäville henkilöille
 - Verkkolevykansion jakaminen, ja SQL-palvelimen pääsyoikeudet
- Ohjelman sijainnin tietoturvasta
- Verkkolevyn ja SQL-tietokannan varmuuskopioista
- SQL-palvelimen ylläpidosta
- SQL-yhteyksien rajaamisesta vain asianosaisille

**Etsivän nuorisotyöntekijöille sekä
etsivän nuorisotyön rekisterin pidosta vastaaville annetaan
työtehtävien edellyttämät käyttöoikeudet, ja
niiden käyttöä valvotaan säännöllisesti.**

**Käyttäjäorganisaation vastuulla on ohjeistaa käyttäjiä
tietosuojaan mukaisesta henkilötietojen käsittelystä**

” Rekisterinpitäjän vastuulla on

- ohjeistaa henkilötietojen käsittelijöitä niin, että nämä tekevät vain niitä henkilötietojen käsittelytoimia, joita rekisterinpitäjän lukuun sovitaan tehtävän.
- laatia ohjeet henkilötietojen käsittelystä ja huolehtia tarpeellisen koulutuksen järjestämisestä.”

Käyttöoikeudet PAR-järjestelmässä

- Asiakashallintaoikeuksia myönnetään työtehtävien mukaan työntekijöille, joiden työtehtävät ovat asiakasrajapinnassa.
- Suosittelemme esihenkilölle viereisen kuvan mukaisia esihenkilö ja raportointioikeuksia.
 - Esihenkilöllä on hyvä olla PAR-järjestelmään käyttöoikeudet työntekijähallintaan työsuhteiden vaihdosten takia sekä pitkät poissaolot huomioiden. Tällöin esihenkilöllä on mahdollisuus lisätä, muuttaa ja poistaa käyttäjiä sekä käyttöoikeuksia tarpeen mukaan.
- Teknisesti PAR-järjestelmässä muokkaus-/lukuoikeudet voidaan määrittää joko käyttäjä- tai yksikkökohtaisesti. Yksiköt määrittää organisaatio itse.
 - PARissa tietyn palvelun/yksikön asiakkaiden PAR-tiedot voivat olla erillään muiden palveluiden asiakastiedoista yksikkökoodilla, ja tälle yksikölle voidaan antaa oikeudet vain tietyille työntekijöille.
- Organisaatiot ylläpitävät omia käyttäjiään, käyttäjien rooleja ja käyttäjien käyttöoikeuksia.
 - Organisaation pääkäyttäjä lisää uudet käyttäjätilit työtehtävien edellyttämällä käyttöoikeuksilla.
 - Työpajojen PARty-puolelle ja etsivien PARent-puolelle luodaan aina erilliset käyttäjätunnukset ja salasanat.
- LSSAVI:n tietotiimi kerää tietoa organisaatioiden pääkäyttäjistä.

Toimintamuistiot Työntekijän tiedot Käyttöoikeudet

PAR käyttöoikeudet

ADMIN / esimies

- ☒ Työntekijähallinta'
- ☒ Käyttöoikeushallinta'
- ☒ Koodien hallinta'

Raportit ja tilastot

- ☒ Esimiesraportit'
- ☒ Asiakasraportit
- ☐ Käyttötietolokit

Asiakashallinta

- ☐ Katseluoikeudet - Omat asiakkaat
- ☐ Katseluoikeudet - Oman yksikön asiakkaat
- ☐ Katseluoikeudet - Kaikki asiakkaat
- ☐ Muutosoikeudet - Omat asiakkaat
- ☐ Muutosoikeudet - Oman yksikön asiakkaat
- ☐ Muutosoikeudet - Kaikki asiakkaat

Rajoitukset

- ☐ Ei aktiivisia oikeuksia
- ☐ Vain raportointi-oikeudet
- ☐ Vain asiakkaiden perustietojen käsittely
- ☐ Vain työmaapäiväkirjan täyttäminen
- ☐ Ei muistio-oikeuksia

Nuoresta sähköisesti luovutettavat tiedot

- nimi (etunimi, sukunimi)
- yksilöivä tunniste (henkilötunnus*) tai sen puuttuessa syntymäaika tai -vuosi
- yhteystiedot (puhelinnumero, sähköpostiosoite, kotiosoite)
- kotikunta
- asiointikieli
- henkilöstä tehtyt yhteydenottopyynnot

Mahdollisia turvakiellon alaisia yhteystietoja ei luovuteta etsivää nuorisotyötä varten.

*Viranomaisen tekemän yhteydenottopyynnön yhteydessä järjestelmässä käytetään nuoren henkilötunnusta, jolla haetaan nuoren tiedot väestötietojärjestelmästä. Näin varmistetaan nuoren kotikunta ja osoitetiedot.
Henkilötunnus ei siirry nuoren kotikuntaan. Henkilötunnusta ei kirjata PAREnt-järjestelmään

Sähköinen tietojen luovuttaminen yhteysetsivaan.fi

- yhteysetsivaan.fi -palvelu on valtakunnallinen palvelu, jonka avulla nuoren yksilöinti- ja yhteystietojen sähköinen luovuttaminen nuoren kotikunnan etsivään nuorisotyöhön on tietoturvallista, sujuvaa, nopeaa, toimivaa ja vastaa tietosuoja-asetuksen ja saavutettavuusdirektiivin säännöksiä.
- yhteysetsivaan.fi -palvelun tarkoitus on välittää nuorisolaissa mainittujen viranomaisten, nuoren itsensä ja muiden nuorten kanssa toimivien tahojen yhteydenottopyyntö sähköisesti nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten.
- Järjestelmän käyttö **edellyttää vahvaa tunnistautumista**.
- Yhteydenottopyyntöjen yhteydessä kerättävät henkilötiedot on kerrottu yhteysetsivaan.fi verkkosivuilla Tietosuojailmoituksessa.
- Etsivään nuorisotyöhön voi edelleen olla yhteydessä myös muilla tavoin esim. suoralla kontaktilla, puhelimitse tai sähköpostilla.
- Yhteysetsivaan.fi -yhteydenottojärjestelmää hallinnoi, ylläpitää ja jatkokehittää Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto.

Etsivä nuorisotyö -

kenenkään ei tarvitse selviytyä yksin.

Nuorisolaissa määritellään viranomaisten velvollisuus ja mahdollisuus ilmoittaa nuoren yhteystiedot etsivää nuorisotyötä varten. Yhteistyö nuoren kanssa perustuu luottamukseen ja nuoren itsensä antamiin tietoihin.

Yhteysetsivaan.fi -palvelun avulla nuoren yhteystietojen sähköinen luovuttaminen nuoren kotikunnan etsivään nuorisotyöhön on tietoturvallista ja sujuvaa.

Käyttöoikeudet yhteysetsivaan.fi

Etsivä nuorisotyöntekijä:

- Jokaisesta organisaatiosta on rekisteröitävä vähintään yksi etsivä, joka vastaanottaa yhteydenottopyyntöjen ilmoitukset ja siirtää ne omaan asiakasjärjestelmäänsä (PAR, Walmu, OukaTypa).
- Organisaation etsiville nuorisotyöntekijöille suosittelemme oikeutta nähdä tässä järjestelmässä saapuneiden yhteydenottopyyntöjen sisältämät henkilötiedot.

Esihenkilö:

- Jokaisesta organisaatiosta suositellaan rekisteröitäväksi esihenkilö, joka vastaa siitä, että oikeat etsivät ovat rekisteröityneet järjestelmään.
- Esihenkilöt lisäävät, poistavat ja muokkaavat etsivän nuorisotyöntekijöiden tietoja ja pitävät ne ajan tasalla.
- Organisaatioiden esihenkilöille suosittelemme vain Yhteydenottokoosteiden näkymää, mikäli he eivät tee etsivää nuorisotyötä nuorten parissa.

Organisaatioiden vastuulla on, että joku vastuhenkilö pystyy aina vastaanottamaan ilmoituksia

☒ Käyttäjälle voi lähettää järjestelmän lähettämiä sähköposti-ilmoituksia.

☒ Käyttäjällä on oikeus nähdä tässä järjestelmässä saapuneiden ilmoitusten sisältämät henkilötiedot.

PERUUTA

HYVÄKSY

Henkilötietojen käsittelyohjeessa on määritelty:
”Jo tieto siitä, että nuori on etsivän nuorisotyön asiakas, on erityinen henkilötieto”.

Etsivän nuorisotyöntekijän on varmistettava se, ettei muilla ole tietoa siitä, ketkä ovat etsivän asiakkaita. Nuoren tietoja saa luovuttaa edelleen vain nuoren suostumuksella.

” Henkilötietoja voi käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon ne on kerätty ja joiden käsittelytarkoituksista ja käsittelyperusteista on informoitu valmentautujaa/rekisteröityä etukäteen.”

Tietosuoja-ariskien arviointi – korkean riskin arviointi

Korkean riskin henkilötietojen arviointi			Vastausvaihtoehdot: 1 = KYLLÄ 2 = EI		Lisätietoja
Henkilön arviointi, profilointi tai pisteytys	(talous, terveys, harrastukset, käyttäytyminen, sijainti, liikkuminen)	Käytetäänkö henkilön arvioinnissa tai profiloinnissa henkilöön liittyviä talous-, terveys-, harrastus-, käyttäytymis-, sijainti tai liikkumistietoja?	1	KYLLÄ	Taustatiedot voivat sisältää kyseisiä tietoja
Automatisoitu päätöksenteko tai vaikutus henkilön suhteen	(syrjinnän mahdollisuus virheestä)	Voiko henkilö joutua syrjinnän uhriksi esimerkiksi virheellistä tietoa automaattisessa päätöksenteossa käytettäessä?	2	EI	
Järjestelmällinen valvonta tai kontrolli kohdistuu henkilöön	(tietoisuus valvonnasta tai kontrollista)	Voiko henkilö jäädä tietämättömäksi häneen kohdistuvasta valvonnasta ja/tai kontrollista?	2	EI	
Sensitiivinen henkilötieto / erityiset henkilötietoryhmät	(ns. arkaluonteiset henkilötiedot kuten rotu, uskonto, poliittinen kanta, tms.)	Käsitelläänkö henkilöön liittyviä sensitiivisiä tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja?	1	KYLLÄ	Alaikäiset nuoret.
Ihmismassojen henkilötietojen käsittely	(määrä, osuus populaatiosta, tiedon laajuus, kesto, maantieteellinen kattavuus)	Käsitelläänkö henkilötietoja huomattavan suuria määriä tai huomattavan laajasti?	2	EI	
Henkilötietovarantojen yhdistäminen tai täsmäyttäminen	(eri toiminnot, rekisterinpitäjät, yllättää henkilön)	Käsitelläänkö henkilötietoja henkilön kannalta odottamattomalla tavalla tai laajuudella (eri toiminnot, eri rekisterinpitäjät, tietojen esiintyminen odottamattomasti)?	2	EI	
Heikon / haavoittuvan / hauraan ihmisen henkilötietojen käsittely	(henkinen vahvuus, suhteen epätasapaino, voimasuhde)	Voiko henkilötietojen käsittely johtaa henkilön / henkilöitä tavanomaista tai tarkoitettua heikompaan asemaan?	1	KYLLÄ	Heikossa asemassa olevia nuoria 15-28-vuotiaita henkilöitä.
Teknologisten tai organisatoristen ratkaisujen soveltaminen tai luova käyttö	(hahmontunnistus, seurausten epävarmuus)	Käytetäänkö henkilötietojen käsittelyssä teknologioita tai menetelmiä, joiden seurauksia tai vaikutuksia tai riskejä ei ole kattavasti selvitetty?	2	EI	
Henkilötietoja siirretään tai siirtyy EU:n ulkopuolelle	(maiden erilaiset käytännöt, jatkosiirto)	Voiko henkilötietoja siirtää sellaisille osapuolille, joita samat käsittelysäännöt eivät sido?	2	EI	
Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on päättää tai estää palveluiden, sopimuksen tai oikeuksien käyttäminen	(pääsykontrolli, hyväksyntätilanne)	Käytetäänkö henkilötietoja henkilön itsensä tietämättä tai hänen tahdosta riippumatta rajoittamaan hänen oikeuksiaan?	2	EI	
			3	KORKEA RISKI	

Jokaisella on oikeus omiin henkilötietoihinsa.
Rekisteröidyllä on oikeus tietää henkilötietojensa
käsittelystä, kuka rekisterinpitäjä on,
miksi henkilötietoja tarvitaan,
kuinka kauan henkilötietoja tarvitaan,
luovutetaanko henkilötietoja eteenpäin, ja miten rekisteröity
voi käyttää henkilötietoihin liittyviä oikeuksiaan.

”Rekisteröidyllä on oikeus tutustua ja tarkastaa etsivän nuorisotyön rekisteriin talletetut omat henkilötietonsa. Rekisteröity voi myös pyytää tietojensa oikaisemista/korjaamista tai poistamista.”

Etsivän nuorisotyön status & pakolliset tiedot

Statukset yhteydenottopyyntö, kontakti ja tavoitettu määrittelevät nuoresta kirjattavat tiedot.

Yhteydenottopyyntö & kontakti

Yhteydenottopyyntö: Kaikki pyynnot, joissa tulee löytää nuori. Asiakkuus jää yhteydenottopyynnöksi vain, jos nuoreen ei saada yhteyttä.

Kontakti: Nuoren kanssa on puhuttu ja selvitetty etsivän nuorisotyön tarve, mutta yhteistyö ei jatku kertaluonteisen kohtaamisen jälkeen.

Näille asiakkuuksille riittää perustietojen ja jaksojen kirjaaminen.

yhteydenottopyyntö

kontakti

tavoitettu

Tavoitetut

Tavoitettu: Yhteistyö jatkuu kontaktin jälkeen

Tavoitetuille asiakkaille kirjataan perustietojen ja jaksojen lisäksi tavoitteet, tilanteet ja toimenpiteet.

Perustiedot

- Nimi
- Syntymäaika
- Sukupuoli
- Äidinkieli

Jaksot

- Saapuminen
- Ilmoituspäivä
- Aloituspäivä
- Päättymispäivä
- Päättymisen syy

Tavoitteet

- Työskentelyn alussa asetetut tavoitteet
- Loppuarvio

Tilanne

- Tilanteen päiväys
- Ylin koulutus
- Koulutustilanne
- Toiminta
- Toimeentulo
- Asumismuoto

Toimenpiteet

- Kaikki ohjatut toimenpiteet
- Aloituspäivä
- Päättymispäivä

PAR asiakastyössä

Hyöty asiakasprosessin välineenä

- Yksilöllinen asiakashallinta
 - Perustietojen kirjaaminen on nopeaa
 - Työn ohjaaminen tavoitteita kirjaamalla
 - Tapaamisten- ja asiakasprosessin seurantatyökalut
 - Saadaan nuorista anonyymiä tietoa yksilötasolla asiakasprosessin eri vaiheista
- Päivittäiset työkalut
 - Muistiot nuoren päivittäisten tapaamisten seurantaan
 - Toimintamuistiot ryhmätapaamisten, koulutusten, katu- ja verkkotyön seurantaan ja tilastointiin
 - Yhteysetsivaan.fi rajapinta yhteydenottopyyntöjen tietoturvaliiseen vastaanottamiseen
- Ohjelman räätälöinti organisaation omaan käyttöön
 - Omat koodit
 - Tietojen tarkastamisen apuvälineet
 - Haku- ja suodatusominaisuudet pakollisten tilastotietojen tarkastamiseen

Etsivän nuorisotyön henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus pohjaa nuorisolakiin. Tietoja kirjataan ilmoitushetkestä lähtien.

Hyöty nuorelle

- Asiakastietojen ajantasaisuus ja oikeellisuus
- Nuoren polku on kirjattuna yhdessä paikassa
- Mahdollisuus päivittääisiin kirjauksiin
 - Tiedetään mitä ollaan tekemässä ja minne menossa nuoren kanssa
- Nuorella on mahdollisuus tarkastaa hänestä tehdyt kirjaukset
- Dokumenttien säilytys nuoren luvalla
- Tietojen säilytys tarkoituksenmukaisesti ja tietoturvaliisesti
- Tiedot anonymisoidaan asiakkuuden päättymisen jälkeen, kun asiakas poistetaan järjestelmästä.
 - Vain tilastolliset tiedot säilyvät järjestelmässä ja kaikki henkilötiedot poistetaan.

Aluehallintovirasto suosittelee säilyttämään tietoja nuoresta asiakkuuden päättymisen jälkeen seuraavan kalenterivuoden ajan.

Tämä mahdollistaa:

- 1) Asiakkuuden mahdollisen jatkamisen aikaisempien tietojen pohjalta sekä tietojen tarkastamisen ja korjaamisen.**
- 2) Tietojen oikeellisuuden varmistamisen valtionapuseurannan aikana**

”Yksilöä koskevat tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät enää ole välttämättömiä häntä koskevan tehtävän hoitamiseksi tai ne eivät ole välttämättömiä etsivän nuorisotyön tehtävän hoitamiseksi. Joskus nuoren tavoittaminen voi edellyttää useita yhteydenottoja ja nuorella voi olla tarvetta useille erilaisille palveluille. Jos nuori ilmoittaa, ettei hän halua tulla autetuksi, tiedot on hävitettävä sen jälkeen, kun nuoren palvelun tarve on arvioitu.”

Kiitos!

